

Suoma-neidon vaikea valinta

Arja Paananen

Olipa kerran Suoma-neito, joka asui syrjäisessä maankolkassa, karuissa mutta niin kauniissa maisemissa.

Suoman pieni, mutta rakkaudella hoidettu koti sijaitsi kylässä, josta tuntui olevan pitkä matka kaikkialle. Tai eivät ne muutkaan kylät niin kaukana olleet, mutta välissä oli iso vesi sekä etelän että lännen suuntaan.

Ainoa ilmansuunta, jonne kylästä pääsi vaivattomasti maata pitkin, oli itä. Niinpä oli oikeastaan väistämätöntä, että nuoreksi neidoksi vartuttuaan Suoma sai huomata itäkylän Velin kiinnostuneen hänestä kovin.

Näin historia toisti siis itseään, sillä olihan Suomen äidillä, mummolla ja isomummolla takanaan jo omat kokemuksensa juuri saman naapurikylän isotilallisista, mutta niin arvaamattomista pojista.

Kaikki tiesivät, että isomummoa oli joskus taannoin pidetty itäkylässä miehelässä vastoin omaa tahtoaan – mutta sitten yllättäen oli koittanut se päivä, kun isoisoäiti oli kerännyt kaiken rohkeutensa ja lähtenyt omille teilleen. Itsenäistynyt, kuten hienommin tavataan sanoa.

Suoman mummo oli myös aikanaan nuorena neitona joutunut juuri tuon samaisen itäkylän pojan piirittämäksi. Avioliittoehdotukset mummo oli onnistunut torjumaan, mutta väkivaltaiseksi kääntynyt suhde oli silti jättänyt ikuiset arvet mummon kehoon.

Kylillä mies oli kuitenkin kertonut tarinaa, jonka mukaan kaiken pahan alkusyy oli ollut mummossa. Pienikokoinen mummo oli mukamas lyönyt yllättäen isokokoista sulhastarjokastaan suoraan kasvoihin, vaikka tämä oli vain hyvää hyvyttään ehdottanut pientä vaihtokauppaa: mummon tila olisi mukamas saanut ison ja hyvän metsäpalstan hieman syrjemältä, jos sulhastarjokkaan tonttiin olisi liitetty peltotilkku mummon tilalta.

Suoman äiti oli puolestaan pelännyt itäkylästä tullutta sinnikästä kosijaansa niin paljon, että oli silkkaa itsesuojeluvaistoaan opetellut varomaan joka ikistä sanaansa ja joka ikistä liikettään, ettei mustasukkainen sulhastarjokas saisi koskaan pienintäkään aihetta menettää malttiaan. Suomen äidin ja innokkaan kosijan suhde olikin muodostunut erikoiseksi: moni ulkopuolinen oli luullut parin olevan avoliitossa. Suomalle itselleenkin selvisi vasta paljon myöhemmin, että samalla kun äiti oli pitänyt itäkylän kosijaansa korostetun ystävällisiä mutta silti sopivan etäisiä välejä, niin joskus äiti oli silti onnistunut livahtamaan salavihkaa omille riiuureissuilleen vedentakaisiin länsikyläihin.

Tämän neuvokkuutensa ansiosta Suomen äiti oli saanut elää näennäisen rauhallisen ja vapaan naisenelämän, vaikka ääneen sanomaton pelko oli ollut koko ajan olemassa. Itäkylän mustasukkainen kosija oli nimittäin painostanut äitiä lukuisin eri tavoin ja jopa vakoillut hänen tekemisiään, vaikka kyläjuhlissa tuo samainen kosija oli aina muistanut korostaa, kuinka juuri hän on äidin kanssa niin hyvissä ja ystävällisissä naapuriväleissä.

Suoman suvun naiset olivat tottuneet tähän kaikkeen niin, että sitä oli opittu pitämään jollain ihmeellisellä tavalla jopa aivan luonnollisena osana elämää. Ikään kuin itäkylän pojilla olisi ollut jokin luontainen oikeus tulla kosioreissuilleen juuri Suomen kylään ja aivan kuin juuri Suomen suvun naisten vastuulla olisi ollut se, etteivät itäkylän pojat vain suuttuisi mistään.

– Sellainen on naisen osa tässä meidän kylässämme. Parempi on pysyä nöyränä ja hissukseen, vaikka kosintaan et lopulta suostuisikaan, tapasi Suomen äiti opastaa tytärtään silloin, kun Velin kasvava kiinnostus alkoi käydä ilmi.

Äiti ja muut vanhemmat kyläläiset neuvoivat Suoma myös välttelemään länsikylän poikien tapailua.

– Velihän on ilmiselvästi iskenyt silmänsä sinuun, joten ei kannata antaa hänelle mitään mustasukkaisuuden aihetta, kyläläisten kuoro opasti.

Suoma ei kuitenkaan voinut mitään sille, että joskus hän tuli ääneen ihmetelleeksi saamiaan neuvoja.

– Olen itsenäinen ja vapaa nainen, ja sitä paitsi kai minun sukupolveni naisen pitäisi saada jo itse valita, kenen kanssa hän seurustelee? Suoma tuskaili.

Mutta oli Velissä kieltämättä hyviäkin puolia. Halutessaan hän osasi olla oikein hurmaava ja toisinaan hän hemmotteli Suoma kalliilla lahjoillaan tai antoi jopa rahaa Suomen kylän yhteisiin rakennushankkeisiin. Vaikka pahat kielet tosin kuiskivat, että näin Veli yritti vain sitoa Suoma entistä tiukemmin itseensä.

Silloin kun Veli oli hyvällä tuulella, hänestä oli aidosti helppo pitää. Vauraan talon eteenpäinmenevä poika, jonka kyljessä naisen olisi varmasti hyvä olla. Eikä Veli unohtanut juhlimistakaan, vaan silloin pantiin pöydät koreaksi ja maljat täytettiin piripintaan iloisen elämän merkiksi.

Aluksi vaikutti jopa siltä, että Veli olisi aivan toisenlainen kuin hänen esi-isänsä itäkylässä. Hetken aikaa Suoma luottikin vakaasti siihen, että hänen itsensä ei tarvitsisi koskaan kärsiä sukunsa naisten tapaan ahkeran kosiskelijansa arvaamattomuudesta.

Velin käytös alkoi kuitenkin muuttua, jopa niin aavistuksittain, ettei Suoma aluksi tajunnut muutosta.

Suoman silmät aukenivat ensi kerran silloin, kun Veli ajautui yhtäkkiä tonttiriitaan erään kaukaisen eteläkylän isännän kanssa. Kun nopea ja kiivas tappelu oli ohi, Veli selitti sen jälkeen aivan vakavissaan kylänraitilla, kuinka naapurin isännän tontinkulmasta oli mukamas syntynyt aivan uusi itsenäinen tontti, jonka Veli itse sekä muutama hänen monenvedentakainen kaverinsa olivat jo tunnustaneet.

Myös Velin käytös Suomaan kohtaan muuttui. Tapahtuipa mitä tahansa ikävää, niin vika oli aina joko Suomessa tai muissa länsikyläisten ihmisissä, ei koskaan Velissä itsessään. Tuntui, että Velillä oli aina oikeus kaikkeen, mutta muilla oli vain velvollisuus toimia niin kuin Veli halusi. Eikä Velin puheisiin voinut enää luottaa, vaan mikä tahansa aiemmin sovittu saattoi olla huomenna toisin.

Suoma seurasi tätä kaikkea ihmetellen, sillä Velin epäluuloille ei tuntunut olevan mitään perustetta. Ison talon komea poika, jolla oli kuitenkin niin huono itsetunto, että jopa rakkauttaan Suomaan kohtaan hän pystyi osoittamaan vain painostaen ja uhkaillen. Mutta samalla Veli itse tuli ajaneeksi Suomaan koko ajan kauemmaksi itsestään.

Elämä soljui näin muutaman vuoden, kunnes Velillä oli taas täysi raivo päällä. Hän keksi yhtäkkiä, että erään toisen eteläkylän maista yksi palanen kuuluu kokonaan hänelle itselleen. Niinpä Veli vain meni ja otti tontin itselleen – eikä kukaan uskaltanut edes yrittää estää häntä. Ja siitä Veli selvästikin nautti: vihdoinkin häntä arvostetaan ja pelätään kaukaisia naapurikyliä myöten!

Suomaan Velin käytös kauhistutti, mutta samaan aikaan häntä pelotti ajatus erään länsikylän pojan kosintaan suostumisesta. Suoma oli oikeastaan jo tottunut olemaan sinkkuna eikä hän ollut aivan varma tunteistaan tätä länsikylän poikaakaan kohtaan.

Mutta mitä sitten tapahtuisi, jos Suoma antaisi Velille rukkaset? Olihan Velillä nyt talo täynnä aseita, jotka tämä oli omien sanojensa mukaan hankkinut itsepuolustukseksi.

Vai olisiko sittenkin parempi pysyä ikuisesti naimattomana ikäneitona mummon ja äidin tapaan, ettei vain kukaan muu saisi Suomaan, ellei Velikään saisi? Mutta riittäisikö sekään Velille ajan mittaan vai haluaisiko hän enemmän? Tätä kaikkea Suoma pohti ja ihmetteli, että tällaistako on naisen elämä vielä nykyäänkin.

Arja Paananen
Venäjä-erikoistoimittaja (opintovapaalla)
Ilta-Sanomat

Aiemmin sarjassa julkaistut kirjoitukset löydät [täältä](#).